Priodoldeb i Ymarfer

Rheoleiddio ac ymarferwyr addysg yng Nghymru

Beth yw Cyngor y Gweithlu Addysg (CGA)?

Mae Cyngor y Gweithlu Addysg (CGA) ('CGA') yn gorff annibynnol sy'n rheoleiddio ymarferwyr addysg yng Nghymru er budd y cyhoedd – eich budd chi.

Ystyr 'rheoleiddio' yw bod CGA yn gyfrifol am sicrhau bod ymarferwyr addysg yn addas i ymarfer yng Nghymru. Mae cyflawni'r gwaith hwn yn rhoi diogelwch a hyder yn y proffesiynau addysg i chi, i ddysgwyr ac i ymarferwyr addysg. Mae gan bawb hawl i ddisgwyl y safonau uchaf gan ymarferwyr wrth addysgu dysgwyr, yn enwedig plant a phobl ifanc.

Sut mae CGA yn rheoleiddio?

Mae CGA yn rheoleiddio drwy gynnal Cofrestr Ymarferwyr Addysg yng Nghymru, a thrwy edrych ar fanylion ymddygiad personau cofrestredig (a hynny'n ymddygiad mewn sefydliad addysgol neu'r tu allan) neu ei gymhwysedd (ei allu fel ymarferydd addysg) lle caiff amheuaeth ei bwrw ynghylch hyn. Gallai hyn fod oherwydd bod y person cofrestredig wedi'i ddiswyddo o ysgol, neu ei euogfarnu gan lys. Yn y pen draw, CGA sy'n penderfynu p'un a oedd ymddygiad neu anghymhwysedd person cofrestredig mor wael fel y dylai effeithio ar ei gofrestriad.

Ni ellir cyflogi person fel:

- athro cymwys sy'n cyflawni gwaith penodedig athro mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig nas cynhelir yng Nghymru*;
- gweithiwr cymorth dysgu mewn ysgol sy'n cefnogi'r gwasanaethau a nodir dan Reoliad 18A(2), fel y'i diwygiwyd o'r Rheoliadau mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig nas cynhelir yng Nghymru;
- athro ysgol annibynnol sy'n darparu (neu'n dymuno darparu) gwasanaethau athro ysgol annibynnol mewn, neu ar gyfer ysgol annibynnol yng Nghymru;
- gweithiwr cymorth ysgol annibynnol sy'n cefnogi (neu'n dymuno cefnogi) gwasanaethau athro ysgol annibynnol mewn, neu ar gyfer ysgol annibynnol yng Nghymru;
- person sy'n darparu addysg mewn neu ar ran sefydliad addysg bellach yng Nghymru (yn ddarostyngedig i'r eithriadau a nodir o dan Reoliad 19)*;
- gweithiwr cymorth dysgu mewn addysg bellach sy'n darparu'r gwasanaethau a nodir yn adran 16(2) o *Ddeddf Addysg (Cymru) 2014* mewn neu ar ran sefydliad addysg bellach yng Nghymru;
- person sy'n rheolu addysgu a dysgu mewn neu ar gyfer sefydliad addysg bellach yng Nghymru;
- athro ysgol annibynnol arbennig ôl-16 sy'n darparu (neu'n dymuno darparu) gwasanaethau athro ysgol annibynnol arbennig ôl-16 mewn, neu ar gyfer ysgol annibynnol yng Nghymru;
- gweithiwr cymorth dysgu ysgol annibynnol arbennig ôl-16 sy'n cefnogi (neu'n dymuno cefnogi) gwasanaethau athro ysgol annibynnol arbennig ôl-16 mewn, neu ar gyfer ysgol annibynnol yng Nghymru;
- ymarferydd dysgu seiliedig ar waith sy'n darparu gwasanaethau i neu ar ran corff dysgu seiliedig ar waith (heblaw fel gwirfoddolwr, ac yn ddarostyngedig i'r eithriad a nodir o dan Reoliad 7(2));
- person sy'n darparu addysg a hyfforddiant i oedolion ar gyfer darparwr addysg oedolion yn y gymuned*;
- gweithiwr ieuenctid sy'n darparu gwasanaethau datblygu ieuenctid i neu ar ran cyflogwr perthnasol (heblaw fel gwirfoddolwr, ac yn ddarostyngedig i'r eithriad a nodir o dan Reoliad 4(2))*;
- gweithiwr cymorth ieuenctid sy'n darparu gwasanaethau datblygu ieuenctid i neu ar ran cyflogwr perthnasol (heblaw fel gwirfoddolwr, ac yn ddarostyngedig i'r eithriad a nodir o dan Reoliad 6(2))*,

oni bai ei fod wedi'i gofrestru gyda'r Cyngor.

Mae cofrestru'n rhoi sicrwydd i gyflogwr a'r cyhoedd nad oes gan berson cofrestredig ddim byd perthnasol wedi'i gofnodi yn ei erbyn a allai ei wneud yn anaddas i addysgu dysgwyr, yn enwedig plant a phobl ifanc. Mae hefyd yn rhoi sicrwydd bod athro ysgol yn meddu ar Statws Athro Cymwysedig (SAC).

* mae gofyn cael lleiafswm cymwysterau ar gyfer y categorïau hyn.
Mae mwy o wybodaeth ar y wefan www.cga.cymru/cofretru

A oes safonau y mae disgwyl i ymarferwyr addysg eu bodloni?

Oes. Mae gan CGA God Ymddygiad ac Ymarfer Proffesiynol sy'n ganllaw i'r safonau y gall dysgwyr, rhieni a'r cyhoedd eu disgwyl gan bersonau cofrestredig, ac mae'n helpu ymarferwyr addysg i ddeall yr hyn mae eraill yn ei ddisgwyl ganddynt fel gweithwyr proffesiynol.

Er bod 99.9% o bersonau cofrestredig yn cydymffurfio'n llawn â'r Cod, mae lleiafrif ohonynt yn gweithredu'n groes iddo bob blwyddyn.

Mae gan CGA rymoedd cyfreithiol i ymchwilio i'r achosion hyn o weithredu'n groes i'r Cod a phenderfynu a yw'r ymarferwyr addysg dan sylw yn addas i barhau i fod wedi'u cofrestru.

Nid yw'r Cod yn trafod pob enghraifft o safonau y mae angen i'r gweithwyr proffesiynol hyn eu bodloni.

Ymchwiliad a gwrandawiad

Bydd CGA yn ystyried pob achos o weithredu'n groes i'r Cod a gaiff ei adrodd iddo, ond dim ond y rheiny lle mae'n credu y gellid bodloni'r trothwy ar gyfer 'ymddygiad proffesiynol annerbyniol', 'anghymhwysedd proffesiynol difrifol' neu euogfarn am 'drosedd berthnasol' y bydd yn ymchwilio iddynt.

Er enghraifft, mae diswyddo am:

- ymyrryd â gwaith cwrs arholiadau;
- perthynas amhriodol gyda dysgwr;
- ymosod ar ddysgwr

yn fwy tebygol o fodloni'r trothwy ar gyfer 'ymddygiad proffesiynol annerbyniol'.

Dim ond yr enghreifftiau mwyaf difrifol o achosion o weithredu'n groes i'r Cod a gaiff eu cyfeirio fel y cynhelir gwrandawiad cyhoeddus. Un canlyniad posibl yw bod cofrestriad yr ymarferydd addysg yn cael ei atal neu ei ddileu, neu rhoddir rhybudd ynghylch ei ymddygiad yn y dyfodol.

Ynghylch y daflen hon

Crynodeb bras yw'r wybodaeth yn y daflen hon am weithdrefnau disgyblu CGA.

O dan unrhyw amgylchiadau, *Rheoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Prif Swyddogaethau) (Cymru) 2015,* fel y'i diwygiwyd, a *Gweithdrefnau a Rheolau Disgyblu 2024* CGA sy'n cael blaenoriaeth. Mae'r Rheolau a gwybodaeth arall am rôl reoleiddio CGA i'w gweld yn www.cga.cymru.

Nid oes unrhyw reolau cyffredinol yn berthnasol wrth benderfynu difrifoldeb yr ymddygiad neu'r cymhwysedd a adroddir, ac a ddylid effeithio ar gofrestriad ymarferydd addysg.

Cyswllt allweddol

Cyfeiriad **Y Tîm Priodoldeb i Ymarfer**, Cyngor y Gweithlu Addysg, 9fed llawr, Eastgate House, Ffordd Casnewydd, Caerdydd, CF24 0AB

Ffôn 029 2046 0099

E-bost priodoldebiymarfer@cga.cymru

Caiff personau cofrestredig sy'n ddarostyngedig i'r gweithrediadau hyn gyflwyno ffurflenni, dogfennau a sylwadau ysgrifenedig i CGA yn Gymraeg neu Saesneg.